

Риёзус солиҳийн / Риёзус солиҳийн / 980-ҳадис

980 - وَعَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَرَدَفَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ حَلْفَهُ، وَأَسَرَّ إِلَيَّ حَدِيثًا لَا أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ، وَكَانَ أَحَبَّ مَا اسْتَتَرَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَدَفٌ أَوْ حَائِشٌ نُحْلٍ يَعْنِي حَائِطَ نُحْلٍ. رَوَاهُ مُسْلِمٌ هَكَذَا مُخْتَصَرًا.

وَرَدَ فِيهِ الْبَرْقَانِيُّ بِإِسْنَادٍ مُسْلِمٍ هَذَا بَعْدَ قَوْلِهِ: حَائِشٌ نُحْلٍ: فَدَخَلَ حَائِطًا لِرَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ؛ فَإِذَا فِيهِ جَمَلٌ، فَلَمَّا رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَرَجَرَ وَذَرَفَتْ عَيْنَاهُ، فَأَتَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَسَحَ سَرَاتَهُ - أَي: سَنَامَهُ - وَذَفَرَاهُ، فَسَكَنَ، فَقَالَ: «مَنْ رَبُّ هَذَا الْجَمَلِ؟ لِمَنْ هَذَا الْجَمَلُ؟» فَجَاءَ فَنَى مِنَ الْأَنْصَارِ فَقَالَ: هَذَا لِي يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ: «أَفَلَا تَتَّقِي اللَّهَ فِي هَذِهِ الْبَهِيمَةِ الَّتِي مَلَكَكَ اللَّهُ إِيَّاهَا؟ فَإِنَّهُ يَشْكُو إِلَيَّ أَنْتَ تُبْجِعُهُ وَتُدْبِئُهُ». وَرَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ كَرَوَايَةِ الْبَرْقَانِيِّ [2549].

قَوْلُهُ: «ذَفَرَاهُ» هُوَ بَكْسَرِ الدَّالِ الْمُعْجَمَةِ وَإِسْكَانِ الْفَاءِ، وَهُوَ لَفْظٌ مُفْرَدٌ مُؤَنَّثٌ، قَالَ أَهْلُ اللُّغَةِ: الدِّفْرَى: الْمَوْضِعُ الَّذِي يَعْرِقُ مِنَ الْبَعِيرِ حَلْفَ الْأُذُنِ، وَقَوْلُهُ: «تُدْبِئُهُ» أَي: تَنْعِبُهُ.

980. Абу Жаъфар Абдуллоҳ ибн Жаъфар розияллоху анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бир куни мени ортларига мингаштириб олдилар. Менга бир гапни пичирлаб айтдилар. Мен уни бирорта одамга айтмайман. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга ҳожатлари учун тўсиқ қилинадиган нарсаларининг энг суюклиси дўнглик ёки хурмо чакалакзори, яъни хурмо чорбоғи эди».

Имом Муслим мана шу кўринишдаги қисқа ҳолда ривоят қилдилар.

Барқоний имом Муслимнинг иснодлари билан «Хурмо дарахти девори тўсиқ бўлар эди» сўзидан кейин қуйидагиларни зиёда қилдилар:

Бир ансорийнинг боғига кирган эдилар, бир туяни кўриб қолдилар. Туя Набий соллаллоҳу алайҳи васалламни кўргач, инграб, кўзлари ёшланди. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам унинг ёнига келиб, ўркачи ва қулоқларининг орқасини силаган эдилар, туя жим бўлиб қолди. Шунда у зот: **«Бу туянинг эгаси ким? Бу туя кимники?»** дедилар. Бир ансорий йигит келиб, «Меники, эй Аллоҳнинг Расули», деди. Шунда у зот: **«Аллоҳ сенга мулк қилиб берган бу ҳайвон ҳаққида Аллоҳдан кўркмайсанми? Уни оч қолдиришинг, оғир меҳнат қилдиришингдан менга шикоят қилмоқда»**, дедилар».